

Mededelingen inzake het Boswezen, de Houtvoorziening en de Jacht

ONGEVAL IN DE BOSBOUW DOOR GEMIS VAN EEN HELM

Twee arbeiders waren, in opdracht van een particuliere houthandel, bezig met een motorkettingzaag middelzwaar naaldhout te vellen. Tijdens de velling was een den vastgevallen. Ondanks het feit, dat de meer ervaren bosarbeider opdracht had gegeven om te wachten, tot hij de kantelhaak, die elders op het perceel lag, had opgehaald, meende de andere, 18 jaar oud (2 maanden bosarbeider) het beter te weten en begon met de motorkettingzaag te zagen. Doch terstond daarop raakte de vastgevallen boom los. De boomtop sloeg de onvoorzichtige arbeider op het hoofd en veroorzaakte een ernstige hersenschudding. Gevolg: ruim 9 weken verlet.

Door het dragen van een helm zouden de gevolgen van het hierboven beschreven ongeval ongetwijfeld veel minder ernstig zijn geweest. Helaas is men echter van het nut van de veiligheidshelm nog te weinig overtuigd.

In het begin van dit jaar werd een arbeider, die wel een helm droeg, op soortgelijke wijze getroffen door een vallende zware tak. De helm werd ernstig beschadigd, maar voorkwam, dat de drager ervan werd gewond; hij kwam praktisch met de schrik vrij.

OOGSTVERWACHTINGSBERICHT VOOR BOOMZADEN SEIZOEN 1964/1965

De oogstverwachting voor het naaldhout blijft dit seizoen over het algemeen beneden de middelmaat, die voor het loofhout is iets gunstiger dan in 1963/1964.

Naaldhout.

De oogst van *Oostenrijkse* en *Corsicaanse den* zal dit seizoen beneden het middelmatige blijven, hoewel plaatselijk een vrij goede oogst mogelijk is. Ook voor het volgend seizoen 1965/1966 zijn de vooruitzichten teleurstellend.

Voor de *groveden* wordt in Noordbrabant en in noordelijk Limburg op een goede oogst gerekend maar hier komen vrijwel geen selectie-opstanden voor. In de gebieden met de selectie-opstanden wordt voor de Veluwe op een beneden middelmatige oogst gerekend en voor de omgeving van Ommen op een middelmatige oogst.

Hoewel *Japanse lariks*, *douglas* en *fijnspar* een betere kegelbezetting hebben dan verleden jaar, zal de oogst toch beneden verwachting blijven omdat alleen hier en daar de oudere bomen kegels dragen.

Loofhout.

De oogst aan *beukenoten* (vorig jaar een misoogst) blijft dit jaar beneden het middelmatige, hoewel plaatselijke verschillen mogelijk zijn. Langs de Veluwezoom met zijn fraaie lanen wordt een zeer middelmatige oogst verwacht.

Van *Amerikaanse* en *inlandse eik* wordt een middelmatige oogst verwacht, maar ook hier bestaan plaatselijke verschillen. Uit Gelderland en Noordbrabant kwamen meldingen van een goede oogst van inlandse eik, aangezien in deze provincies goede lanen van deze houtsoort voorkomen, kunnen dit jaar weer eikels worden verzameld. Wel moet echter op een vroege val van eikels en beukenoten worden gerekend.

Zwarte en *witte els* zullen dit jaar een vrij goede oogst geven, terwijl van berk alleen plaatselijk een vrij goede oogst wordt verwacht.

Mededeling Staatsbosbeheer.

 RECENTE VACATURES BIJ DE F.A.O.
Liberia

Vacature — „projectmanager” t.b.v. de Afd. Bosbouw aan de Universiteit in Monrovia. Betrokkene zal worden belast met de leiding van de verdere uitbouw en organisatie van deze bosbouwafdeling, terwijl daarnaast voorts onderwijs dient te worden gegeven en onderzoek zal moeten worden verricht in het vlak van houtexploitatie en houtverwerking. Duur 40 maanden; goede beheersing van de Engelse taal vereist.

Brazilië

Vacature — „projectmanager” t.b.v. de leiding en uitvoering van een op te richten nationale bosbouwschool en bosbouwproefstation aan de Universiteit van Parana te Curitiba; voorts het geven van onderwijs en het doen van onderzoek in de bosbedrijfsleer. Duur: 33 maanden; genegen zich de Portugese taal eigen te maken en goede beheersing van de Engelse of de Spaanse taal vereist.

West-Pakistan

Vacature — bosbouwkundig ingenieur, technisch-economische richting. Betrokkene zal onder leiding van de „projectmanager” zich moeten bezig houden met onderwijs en onderzoek in het doen van onderzoek aan het Bosbouwinstituut in de bosbedrijfsleer. Duur: 3 jaar; goede beheersing van de Engelse taal vereist.

Iran

Vacature — bosbouwkundig ingenieur, technisch-economische richting. Betrokkene zal onder leiding van de „projectmanager” zich moeten bezig houden met onderwijs en research aan het Bosbouwinstituut te Teheran voor wat betreft de bosbedrijfsleer, bosexploitatie en verwerking en de afzet. Duur 4 jaar; goede beheersing van de Franse taal wordt vereist.

Venezuela

Vacature — bosbouwkundig ingenieur, die onder leiding van de „projectmanager” zijn aandeel zal moeten leveren aan een „pre-investment survey” van de bosbouwkundige ontwikkelingsmogelijkheden van het land. Dit aandeel handelt over de bosbeheers- en de houtteeltkundige aspecten van het betreffende project. Standplaats Caracas, duur 2 jaar; goede beheersing van de Spaanse taal, voorts Frans of Engels.

Zeer goede salarissen, variërend voor „projectmanagers” tussen de 11.400—18.000 USA dollars netto per jaar en voor projectmedewerkers tussen de 9.300—15.200 USA dollars netto per jaar. Daarenboven nog toelagen voor de kosten van levensonderhoud, gezinstoelage en studietoelage kinderen uitzendings- en repatriëringstoelage en andere emolumenten.

Voor nadere inlichtingen kan men zich wenden tot het Internationaal Agrarisch Centrum, Generaal Foulkesweg 1, Wageningen.

Boekbesprekingen

HET TIJDSCHRIFT POPULIER

[238]

De eerste twee nummers van het nieuwe tijdschrift „Populier”, waarover in het juli-nummer werd bericht, willen we hier nog even nader bezien. Ons streven als bosbouwers om meer contacten te leggen met de gebruikers van hout, wordt in dit blad, mede op grond van het doel van de Nationale Populieren Commissie, nagestreefd. Na een openingswoord van de voorzitter van deze commissie en een voorwoord van de redactie, ontmoeten we dan ook dadelijk een beschouwing van K. Adema over het gebruik van populierenhout. Hij ziet naast goede toekomstmogelijkheden toch ook de noodzaak dat wij als producent terdege op de houtkwaliteit dienen te letten, daar de zorg hiervoor een van de eerste vereisten is die aan de teelt moeten worden gesteld. H. A. van der Meiden bouwt hierop voort door de snoei uitvoerig te behandelen. In het tweede nummer beschrijft D. van Hattem het snoeigereedschap uitvoerig, alsmede de opleiding aan de Bosbouw Praktijk School voor het verkrijgen van de vakbekwaamheid, ook ten opzichte van de overige vakuitoefening.

Een ander probleem is de keuze van de soort. Het blijft moeilijk de populiererasen uit elkander te houden en het is een gelukkige omstandigheid dat we reeds sedert verscheidene jaren een speciale onderzoeker hebben die zich hiermee bezig houdt. Het is dan ook niet te verwonderen, dat J. T. M. Broekhuizen hier als voorbeeld het ras 'Zeeland' behandelt. Dit is ook daarom een interessant geval omdat de praktijk veelal de 'Zeeland' liever heeft dan de 'Robusta'. We hebben hier een geval waarbij de meer botanisch ingestelde specialisten geneigd zijn geen verschil te (willen) zien, zoals dat wel meer in ons vak voorkomt (*Pinus nigra corsicana* bijvoorbeeld wordt in Engeland steevast *P. nigra calabrica* genoemd, terwijl de bosbouwer hier zeker een goed onderscheid noodzakelijk acht). We vinden in dit artikel wel begrip voor ons standpunt, maar daarnaast worden natuurlijk de verschillen in uiterlijk voorkomen, na verschillende wijzen van vermeerdering, naar voren gebracht en daar weten wij nog te weinig van. Wij zijn de schrijver dan ook dankbaar voor zijn slotopmerking, dat de praktijk er veel belang bij heeft dat er spoedig klaarheid wordt gebracht in het probleem 'Zeeland'.

Een tweede ras wordt door P. de Sonnaville besproken en wel de Italiaanse kloon 'I 214'. De ervaringen met de populier in noordelijker streken is niet onverdeeld gunstig. Het is dan ook belangwekkend hier eens een optimistischer geluid te horen ten aanzien van de snelle groei, waartegenover echter staat, dat er wat meer zorg voor de teelt wordt vereist. Voorts noemt hij nog enige andere voor- en nadelen en wijst op bepaalde groeiplaatseisen.

In het tweede nummer geeft J. F. Wolterson een beschouwing over oude populieren in ons land.

De artikelen worden in het eerste nummer besloten met een van P. H. M. Tromp over de chemische onkruidbestrijding, waarvoor men in populier wel eens huiverig is. Als expert bij uitnemendheid op dit gebied geeft hij hier op eenvoudige wijze de goede mogelijkheden aan. In het tweede nummer schrijft hij over het machinaal maken van plantgaten voor de aanleg van populierebeplantingen, waarmee al dadelijk na de oorlog werd begonnen; zie ook mijn artikel in ons tijdschrift 21 (6) 1949 (166—168) „Plantgaten maken met de grondboormachine”. De toen uitgevoerde werkzaamheden werden gestaakt wegens bezwaren. Ook nu zien we in dit artikel nog de wens uitgesproken om ondanks de aangevoerde voordelen hier nog onderzoek te doen. De vroeger aangelegde beplantingen in geboorde plantgaten, indien die nog bekend zijn, zouden op hun ontwikkeling mogelijk nog aanwijzingen kunnen geven.

We treffen ook nog een artikel aan van J. C. van 't Westeinde over de populier in de kwekerij. Hij wijst hier op het bezwaar in Nederland van de neiging der kwekers „de markt achterna te lopen”, waardoor het evenwicht tussen vraag en aanbod telkens weer wordt verstoord en mede daardoor komen er veel teleurstellingen voor de kweker. Ook wijst hij op de bezwaren verbonden aan een tot nog toe verkeerde virus-keuring, waar H. A. van der Meiden in het eerste artikel van ons september-nummer al uit-

vourig op inging. Interessant is ook zijn bekende methode van opgaande moerplanten op enkele rijen, die hij al jaren met succes toepast en waarover elders wel bezwaren worden geuit; het zou wel zaak zijn dit eens beter te onderzoeken.

Onder „Interessante beplantingen” treft ons de mooie vergelijkende rijen-beplanting aan het Twente-Rijn-kanaal van de 'Zeeland' en de 'Heidemij' klonen. Het is zeer te betreuren dat indertijd in plaats van 'Robusta' de 'Heidemij' werd geleverd, want 14 jaren geleden was het juist onze bedoeling hier de demonstratieve vergelijkingsproef op te zetten, waaraan toen al behoefte bestond en waarvan blijkens de hiervoor vermelde probleemstelling van Broekhuizen nergens een voorbeeld is te vinden.

In het tweede nummer beschrijft H. A. van der Meiden de bekende wilgenopstand van St. Oedenrode, nu 32 jaren oud, evenveel hout producerend als de populier in de omgeving. Op het pas gehouden regionaal congres met België en West-Duitsland trok deze wilg zeer veel belangstelling uit het buitenland.

Tenslotte zien we dat er in Limburg sedert november 1963 een vereniging bestaat geheten „Limburgse Poulieren Pioniers” en in Noordbrabant sedert 5 juni 1964 „De Brabantse Populieren Vereniging”. Alzo zien we de activiteiten voor de populiereteelt nog steeds groeien. Dit nieuwe tijdschrift Populier is voor deze verenigingen meteen het aangewezen orgaan voor verslagen. Wat ons tijdschrift betreft heeft men wel eens geuit, dat het nieuwe voor ons concurrerend kan optreden. In zekere zin houdt dat wel iets waars in als er sprake is van grensgevallen tussen min of meer wetenschappelijke en populaire artikelen (men denke hierbij aan onze oude wel wat vrome wens „mededelingen uit de praktijk” te ontvangen). Ook zal het wel eens iets kunnen schelen in de advertentierubriek. Ook is het zeker waar, dat de schrijvers nu minder tijd hebben om voor ons iets gedegeners te schrijven. Ondanks alles geloof ik toch dat de rechtstreeks geïnteresseerden bij de populiereteelt niet moeten verzuimen zich op dat tijdschrift te abonneren (zie hiervoor ons nummer van juli, bladzijde 227).

F. W. Burger.

Elsevier's Wood Dictionary, Volume 1; compiled by W. Boerhave Beekman, XXII + 480 blz.; Elsevier Publishing Company, A'dam, 1964; f 55.

Dit onlangs verschenen boek heeft als ondertitel: „Commercial and botanical nomenclature of world-timbers; sources of supply”.

Het grootste deel wordt ingenomen door een tabel waarin in alfabetische volgorde bijna 3800 Engelse en Amerikaanse namen van de belangrijkste houtsoorten op aarde voorkomen, gebaseerd op 2500 botanische namen van boomsoorten. Achter elke naam zijn achtereenvolgens vermeld de belangrijkste gebieden van herkomst en de Franse, Spaanse, Italiaanse, Zweedse, Nederlandse en Duitse naam van de betreffende soort. Tevens is bij elke soort een nummer opgenomen, dat verwijst naar een lijst van botanische namen — gerangschikt naar geslacht — in het tweede gedeelte van het boek. Nummers in deze lijst verwijzen weer naar het eerste gedeelte. Het derde deel van het boek bevat voor elk van de genoemde talen een alfabetisch overzicht van de in het boek voorkomende namen, waarbij ook steeds met een nummer wordt verwezen naar de tabel in het eerste gedeelte.

Behalve alle commercieel belangrijke soorten, zijn ook opgenomen de belangrijkste sierbomen, soorten die geschikt zijn voor windschermen en soorten die mogelijk in de toekomst belangrijk zullen worden. Soms wordt de naam van het hout gebruikt, in andere gevallen de naam van de boomsoort. Dit is blijkbaar niet te vermijden.

De auteur is er in geslaagd een zeer overzichtelijk boekwerk samen te stellen, dat bovendien uitstekend is verzorgd. Het is vooral waardevol voor allen die op de hoogte willen blijven van de buitenlandse literatuur of die om een of andere reden de buitenlandse namen van inlandse of uitheemse houtsoorten dienen te kennen. Het kan hun dan ook zeer worden aanbevolen.

J. T. M. Broekhuizen.

MacArthur, J. D.: Planting Methods to overcome strong competition from dense, herbaceous vegetation. Tree Planters' Notes 66, 1964 (25—29) U.S. Department of Agriculture, Forest Service.

De weelderige onkruidgroei op voedselrijke, vochtige gronden scheidt bij herbebossingen grote problemen. Zonder bijzondere maatregelen zijn de verliezen aan plantsoorten aanzienlijk. Men moet de plantmethoden zodanig aanpassen, dat het concurrentievermogen van de boompjes vergroot wordt ten opzichte van het onkruid. Dit is te bereiken door

gebruik van krachtig plantsoen, verwijderen van de begroeiing in de omgeving van de plantplaats, al of niet gecombineerd met verhoging van de plantplaats.

In het onderhavige onderzoek is het resultaat van zes verschillende werkwijzen onderling vergeleken. Geplant zijn 4-jarige fijnsparren (2—2). Bij twee methoden werden de boompjes hoger dan de omgeving geplaatst, namelijk op heuveltjes (omgekeerde plag van 35 x 35 x 17 cm), of op een rug (uitgeploegde en gekeerde grondbalk van 20 x 10 cm doorsnede). Bij de derde methode werd de concurrentie verminderd door wieden van een boomspiegel (45 x 45 cm) en bij de vierde en vijfde methode werd geplant op de bodem van een enkele (20 x 15 cm) of dubbele (40 x 15 cm) vore. Tenslotte was ter vergelijking de methode planten zonder onkruidverwijdering toegepast.

Na 4 maanden en na 4 jaren werd de slaging beoordeeld. Bij de eerste opname was de sterfte zeer gering (0,25%). De hele cultuur zat dicht in het gras. De planten op de heuveltjes zagen er slecht uit. Bij de tweede opname was de situatie veranderd: „heuvel” en „rug” waren in alle opzichten het best. „Onbehandeld” had ongeveer 50% sterfte en slecht groeiende overlevenden, en de methoden „boomspiegel”, „enkele” en „dubbele” voor waren nog slechter.

Deze resultaten wijzen erop dat niet zozeer de concurrentie om vocht en voedsel op deze standplaatsen de doorslag geeft, maar verstikking door de onkruidmassa, vooral wanneer deze in de herfst afsterft en in elkaar zakt. Verhoging van de plantplaats is een effectief middel hiertegen, maar is kostbaar. Planten in gewiede boomspiegels is misschien een alternatief, mits men na afloop van de eerste twee groeiseizoenen de boompjes vrij maakt. Doorslaggevend is hier of de kostenbesparing, gegeven door de mogelijkheid van machinaal planten, opweegt tegen de kosten van vrijmaken. Is dit niet het geval, dan zal planten op een brede en hoge rug waarschijnlijk het voordeligst zijn.

J. J. Westra.